

Traukinys

Laura traukiniu važiavo visą savo gyvenimą. Gal dar ilgiau. Traukinys tai nieko gera. Greičiau – bloga. Tarsi milžiniškas slibinas jis pro šnerves išpučia visą savo pyktį. Siaubingą tūžmastį ant viso pasaulio slibinas kartkartėmis išspjauna kaip šniokščiantį rūką.

– Kas čia buvo?

Tėtis mano, kad traukinys nuleido garą ir kad Laurai tai irgi nepakenktų. Kas? Nuleisti kiek garo. Laurai? Taip, tuomet mažiau spirgėtų. Kaip Tėtis gali ją lyginti su traukiniu, kaip? Laura patempia lūpą.

Slibinas kaukia, švilpia ir springsta, rango uodegą. Laura su Mama ir Tėčiu važiuoja pačioje traukinio uodegoje. Taigi drakonas juos vėto ir mėto į visas puses kaip paskutinius kvailius. Laura nepasitiki traukiniu, nė truputėlio. Gal tas traukinys pasiutęs. Gal jis neturi nė lašo proto. Kaip gali žmogus žinoti, kur toks pakvaišęs gelžgalis juos neša? Žmogus mano, kad į Latviją, bet ką tu gali žinoti? Kaip gali būti tikras?

Traukinys nieko nedaro savo galva, ramina Mama. Traukinys turi važiuoti bėgiais tiesiai, nei į dešinę, nei į kairę. Bėgiai valdo šį eržilą kaip vadelės. Laura gali būt rami, nes bėgiai traukinį veda tiesiai į Latviją. Versies kūlio – ir Ryga! Tėtis nusijuokia. Laura nenori aiškintis visų nežinomų žodžių, kurių čia prikaltėta. Kitąkart ji taip ir būtų padariusi, bet dabar Laura nesileidžia į jokias kalbas.

Laura nebegali ilgiau kentėti, nebegali ištvirti! Negali ir nenori, ir baigta! Negali ilgiau pakęsti nesibaigiančio kratymo ir trinkėsėjimo, nuo kurio Laurą pykina ir ji vemia. Nenori uostyti aitraus anglių ir salsvo metalo dvoko. Nenori kęsti kitų žmonių prakaito ir kojų smarvės, kai tie nusiauna batus ir išsitiesia ant kupė gultų. Daugeliui vietoj kojinių autai. Nenori šnapso ir papirosų tvaiko tambūruose, nenori arbatos skardiniame laikiklyje, nes išgėrus tuojau reikia eiti siusioti į traukinio išvietę. Laura visada kentėdavo iki paskutinei.

Būdelė? Eisim į būdelę? Laura buvo patikėjusi Mama. Bet tai, ką ji išvydo... Laurą vimdo, apie tai net pagalvoti negalima. Visų baisiausia traukinyje yra išvietė. Mažas vaikas į išvietės puodą gali įkristi, o pro atvirą skylę iškristi laukan! Tai siaubingiausia, ką Laura gali įsivaizduoti. Išvietės skylė juda ir sukinėjasi, į ją negalima pataikyti, pro ją matyti greitai žybsintys pabėgiai ir grėsminga, kerštinga žemė tarp bėgių. Žemė tarp bėgių yra kaip vaga, į kurią žmonės sėja savo mėšlą. Mažas vaikas čia gali tik užsimerkti ir klykti. Laura nenori, kad smirdėtų, kad kratytų, kad skaudėtų pilvą. Nuspręsta! Laura lips iš traukinio ir niekada gyvenime tokiu smirdančiu slibinu nebevažiuos! Sugalvos kitokį būdą, kaip pasiekti Latviją. Susirinks savo daiktus. Mama skaito knygą nuleidusi galvą. Tegu tik skaito, pakels galvą, o Lauros jau ir pėdos ataušusios.

– Laura! Kurgi tu dabar? – Tėčiui tikriausiai juokinga.

Palauk, palauk, išlips Laura laukan. Pažiūrėsime, pažiūrėsime, ar Tėčiui ir tada bus juokinga?

– Laura nevažiuos traukiniu! Laura plauks laivu! Laura lips laukan!

– Ropškis ant gulto ir nekalbėk kvailysčių! Nei tu lipsi, nei

taip bus! Tampyk, tampyk tas duris. Ateis palydovė ir pati tave išmes laukan! – Mama pakėlė galvą nuo knygos ir barasi.

– Laura plauks laivu!

– Iš kur tu imsi tą laivą? Į Latviją joks laivas neina.

– Kodėl neina?

– Todėl, kad laivas kojų neturi.

– Kodėl neturi?

– Pati pagalvok.

Laura nenori galvoti! Laura nenori jokių paaiškinimų, kodėl reikia važiuoti traukiniu. Ir dar su tokia Palydove, kuri gali išmesti vaiką iš lekiančio traukinio!

Jų kelionė prasidėjo laivu. Dideliu, baltu laivu! Dideliu laivu ir pilna didžiulio džiaugsmo! Ir tai jokia nudrengta klumpė! Kodėl Tėtis taip sako? Tai didelis, baltas laivas. Laive gali išeit į gryną orą, žiūrėt į mėlyną dangų, leisti saulytei sušildyti skaudamus kelius ir alkūnes, ir įkvėpti didelės upės. Upė yra patikima. Upė yra gyva. Upė yra protinga. Ne taip kaip bėgiai, kurie neturi nei širdies, nei proto. Upė saldžiai kvėpia šviežia žuvimi. Giliai, giliai kvėpuojant galima įkvėpti kokią saldžią žuvį. Kokią visai mažą žuvelę, negi didelę.

Laura prisikvėpuoja iki soties mažų, mažutėlių žuvyčių. Tokių mažyčių, kad akys jų nė nepastebės, tu gali tik pajusti, kaip linksmai žuvytės ima žaisti širdy. Kaip jos ten patenka?

Žuvytės padeda Laurai pasijusti daug gyvesnei.

Laura nė trupučio neserga jūros liga, nė trupučio. Kiti serga. Kaip galima sirgti jūros liga upėje? Tėtis su Mama irgi neserga. Jie apsikabinę stovi prie laivo krašto, kurį vadina bortu, ir tyliai dainuoja: vėjeli, pūsk, laivelį nešk, nunešk kuršių žemelėn. Ne laivelį, o laivą! Laura užtaria laivą, bet jie tik žiūri vienas kitam į akis. Vaiko visai nemato!

Laive, plaukiančiame didžiule upe, Laura supranta, kas yra laisvė. Apie ką kalbama, apie ką visą laiką kalbama. Ji pradeda kažką tokio nujausti. Bent jau į tą pusę. Vanduo ir dangus. Vėjas ir saulė. Džiaugsmas lyg žuvytės širdy. Laivas, ramiai plaukiantis į ten, kur tu, žmogau, visų karščiausiai ilgies. Kai tu, žmogau, gali susitarti su vėjeliu, kad jis padėtų. Nunešk kuršių žemelėn!

Kuržemė yra tas pat, kas Latvija.

Rusė babuška ir kiaušiniai

– Mamyt, ar dar ilgai? – Laura klausinėja ir tardo, kamantinėja ir kvočia jau kelintą, jau kelintą, jau kelintą kartą. Laura žino, kad veltui, bet vis tiek.

Dar ilgai, nieko nepadarysi. Pakentėk.

Pakentėk, nesimalk, necypsėk, nebumbėk, nezyzk, neverkšlenk, nekvailiok, – visa tai jau daugybę sykių girdėta. Laura viską gali padeklamuoti kaip eilėrašį. Pabudusi vidury nakties.

– Tėti, ar dar ilgai? – jeigu kartais, na jeigu, stebuklą juk nutinka, jei yra nors mažiausia tikimybė, kad Tėtis žino geriau.

– Dar ilgai. Nusiramink!

Ir vėl kaip eilėraščio posmelis. Būk rami ir tyki, padori ir tvarkinga, išmintinga, didelė, protinga. Ko dar prigalvos, kokia Laura turi būti? Ak, taip. Laura dar turi džiaugtis, nes jie juk važiuoja namo. Laura ir džiaugiasi, bet kiek dar ilgai? Kiek tai yra – ilgai? Kokio ilgio yra ilgai? O jeigu visą gyvenimą?

– Kodėl dar ilgai? Mamyt?

– Todėl, kad Latvija toli.

– Kodėl Latvija toli? Tėti?

– Todėl, kad ne arti.

– Kodėl ne arti?

– Todėl, kad baigiasi ėl! Vsio! Man jau dafiga! Aš einu parūkyt.

Tai irgi nieko nauja.

Traukinio kupė jie jau senokai yra vieni trys.

Kartkartėmis pasirodo ir koks ketvirtas. Įeina į kupė, pavažiuoja vieną dieną ar vieną naktį ir vėl išlipa. Arba dvi naktis, bet ir vėl – išlipa. Visi pavažiuoja ir išlipa! Tiktai Laura su Mama ir Tėčiu važiuoja ir važiuoja, važiuoja ir važiuoja. O jei jie jau seniai Latviją pravažiavo?

Laura negali pamiršti sulysusios rusės babuškos.

Ją pamačiusi, Laura susirgo. Žmogus esi sveikas, sveikas, ir čia staiga – apsergi. Užaina sirgimas. Pamatai babušką, ir užaina sirgimas. Temperatūra, skauda kelius ir alkūnes, jie sutinsta ir parausta kaip bijūnai. Laura įsitikinusi, kad tai susiję su ruse babuška. Ji turi maišą.

Kokiu metu ta babuška čia atsirado? Per sieną įlindo? Gal ji gyvačių bobutė? Gal jos maiše gyvatės? Įtartina, kad ji maišą laiko atstu nuo savęs. Na, nėra ji gera, nėra, tai galima pajusti. Nuo babuškos eina blogumas. Lyg šaltis. Kaip senatvės smarvė. Senatvės smarvė – tai kai prisiusioji kelnes, bet neišsiskalbi, senatvės smarvė, kai pelėsis įsimeta į sudrėkusius rūbus, ir senatvės smarvė yra, kai sugenda valgis.

O jeigu ji vaiduoklis? Sėdi tylėdama ir nejuda, visa tokia pastirusi, sustingusi. O jeigu ji numirėlė? Numirėlė, numirėlė, ji nėra gyva! Gal įnešta ir palikta? Pilka pūkuota skara uždengia veidą, matyti vien tik smailus sudžiūvęs smakras su ilgais retais gyvaplaukiais.

Laura nori, bet negali pamiršti.

Ar ji nebylė? Ar kurčia? Ant kaklo senutei buvo užkabinta lentelė su adresu, kur jai reikia nukakti. Nei Mamai, nei Tėčiui ji neatsakė nė puse žodelio, nė akimis nemirktelėjo, o jie tenorėjo padėti.

Tikrų tikriausia numirėlė, kažkas ją įkėlė į jų kupė ir atrėmė į kertę. Laura taip nusprendė.

Bet nieko panašaus! Babuška tik apsimetė mirusia! Kaip lapė, na, ta lapė, kurią žvejas rado ant kelio. Na, tas žvejas, kuris buvo prisigaudęs pilną vežimą žuvų ir bevažiudamas namo ant kelio dar rado lapę. Kokia laimė. Žmonai bus puikiausia apykaklė, džiaugėsi žvejas. Bet lapė išmėtė visas žuvis iš vežimo, o galiausiai pati pabėgo, šė kad nori! Gyvūnai taip daro, kad apgautų, kad išsigelbėtų. Apsimeta negyvais. Bet žmonės?

Ant babuškos nosies nutūpė musė. Jei būtų numirėlė, tai nebūtų pakėlusį rankos, tai nebūtų mušusį musės, o jei muštų, tai nebūtų pataikiusi. Taigi buvo gyva, tikrai buvo, ir dar klastinga.

Laura nemiegojo visą naktį, nes ir babuška nemiegojo, tik apsimetė. Mama ir Tėtis jau knarkė, kai tamsoje babuška visiškai atgijo ir ėmė kuistis. Skubom ji puolė tikrinti, ar koks kiaušinis nesuskilęs. Babuškos maiše buvo kiaušiniai, visas maišas kiaušinių. Tai – gyvačių kiaušiniai! Laura taigoje matė, kaip gyvatė sudeda, ne, iš savęs išleidžia kiaušinius. Visą eilę. Jie laikosi drauge peršviečiamoj plėvėj. Kai plėvė sudžiūva, iš kiaušinių išsirita gyvačiukai. Pradžioje gyvačiukai yra storo slieko didumo. Tik juodi, o ne raudoni kaip sliškai. Ir vikrūs, o ne lėti kaip sliškai. Vos tik iš kiaušinio išlenda, tuoj pasileidžia kaip srovelės į visas puses. Kas gi bus, jei kupė išsisir gyvačiukai? Reikės patraukti stop rankeną. Laura patrauks! Traukinys turės sustoti, jis negalės važiuot toliau, pilnas gyvačių!

Kiekvienas kiaušinis buvo įsuktas į laikraščio skiautę. Babuška kiekvieną kiaušinį rūpestingai išvyniodavo, įsitikindavo, kad jis sveikas, ir vėl iš naujo suvyniodavo. Išvynioja, apžiūri, suvynioja. Išvynioja, apžiūri, suvynioja. Kartkartėmis senutė pasukiodavo kiaušinį, pliaukšteldavo liežuviu ir pasidžiaugda-

vo – ai, koks gražus kiaušinėlis! Tada vėl suvynioja, visą laiką kažką sau mykdama. Tiesa, kiaušiniai labiau priminė vištų kiaušinius. Pernelyg dideli, kad būtų gyvatės. O kas, jeigu tai didžiųjų smauglių kiaušiniai? Gerai, kad Laura žino, kur yra stop rankena, gerai, kad Tėtis parodė. Tačiau jei stop rankeną nuleidi be reikalo, tada jau laukia dideli nemalonumai. Tada gali išlaipinti iš traukinio ir liepti mokėti baudą, ir tada tu nenuvaziuosi į Latviją! Ne, Laura kol kas nenuleis tos stop rankenos, Laura iš viso nenuleis tos stop rankenos, geriau traukiny bus pilna smauglių! Laikraščio čezėjimas ir mykimas neleido Laurai užmigti. Nuo viršutinio gulto ji paslapčia stebėjo babušką, ar tikrai ji vaiduoklis. Gal vis dėlto ne?

Staiga abiejų žvilgsniai susitiko. Laura nudelbė akis ir susigėdo, nes juk negerai taip slapčia spiginti į kitą žmogų.

Babuškos akyse pasirodė baimė ir pyktis. Didelė didelė, neapsakoma baimė. Didelis didelis, neapsakomas pyktis. Laura sustingo. Ji bijo Lauros? Nekenčia Lauros? Kodėl? Už ką?

Senutė prisitraukė maišą prie kaulėtos krūtinės ir ėmė spausti. Laura girdėjo, kaip traška trapūs lukštai. Vištų kiaušiniai! Vištų. Gyvačių kiaušiniai taip netraškėtų.

– Nespausk kiaušinių, sutraiškysi! – sušnabždėjo Laura, ir staiga susivokė, kad šnabžda latviškai.

Galbūt reikėjo šnabždėti rusiškai, nes babuška išsigando dar labiau, maišą prie krūtinės spaudė dar stipriau, lukštai traškėjo dar garsiau. Babuška žegnojosi, lyg Laura būtų koks nelabasis, ir mykė, taip piktai, taip piktai mykė, metė piktą žvilgsnį, gal užkeikė, sena ragana?

Nieko nebus, gyvačių senike! Laura atsilaikys. Ne veltui Madalina mokė Laurą, kaip atsilaikyti ir prieš blogą akį, ir prieš užkeikimą, ir prieš neapykantą.

Barako Madalina tokius dalykus išmanė! Mintyse reikėjo save apvesti lyg tokiu auksiniu lanku, apsimūryti lyg tokia stipria siena. Mintyse. Bet pats svarbiausias dalykas, Madalina visada prisakydavo, – kai keikia, negalima bijoti! Jokiu būdu! Kitaip ims ir prakeiks. Baimė yra kaip skylė mūre, kaip įtrūkimas aukso lanke. O jeigu nebijai, tai užkeikimas sugrįžta pas keikėją. Ir dar savo tamsiąja galia dešimteriopai padidėjęs.

Laura apsijuosia lanku, apsimūrija siena ir nebijo. Kiek tik pajėgia. Aukso lanku, stipria siena. Ir nebijo. O kodėl Laura turi bijoti? Jeigu ten nei vaiduoklis, nei numirėlė? Jei kiaušiniai ne gyvačių kiaušiniai. Kodėl Laura turėtų bijoti, jei aplink ją auksinis lankas ir stipri siena? Tikrai yra.

Gaila tik, kad senutė sutraiškė visus kiaušinius. Gražius baltus ir rudus vištų kiaušinius. Vištelės dėjo, stengėsi, babuška rinko, vyniojo, kažkam vežė, o dabar ėmė ir sutraiškė. Kai kuriuos kiaušinius babuška laikė pernelyg ilgai, dabar jie sutraiškėti, ir fui kaip smirda!

Bet pati kalta. Ko niršta? Ko keikia? Ko bijo? Kam deda senus kiaušinius į maišą? Apskritai, koks normalus žmogus kiaušinius deda į maišą? Negalėjo pasiimti pintinės?

Laura nususuka, daugiau nebežiūri, apima miegas, nes Laura siaubingai pavargo juosdama lanką, mūrydama sieną ir nebijodama. O ir babuška vėl sustingusi tyli. Ten nėra į ką bežiūrėti. Kiaušiniai smirda. Laura užsitraukia baltą paklodę ant galvos. Jaučia susirgimą alkūnėse ir keliuose. Tamsoje nematyti, bet Laura žino, kad jie ištinę ir raudoni kaip bijūnai.

Rytą babuška kaip nepastebima buvo atsiradusi, taip nepastebimai pranyko. Babuškos nė kvapo neliko. Tai tik toks posakis. Iš tikrųjų kvapas liko. Bet va susirgimas – praėjo. Nebėra

temperatūros. Bijūnai keliuose nebežydi. O gal babuška visgi buvo numirėlė ir vaiduoklė? Buvo ar nebuvo numirėlė, buvo ar nebuvo vaiduoklė, bet mažas žuvytes, kurių Laura buvo prisikvėpavusi laive, babuška išmetė iš rogių kaip klastingoji lapė. Žuvytės daugiau nebešėlsta Lauros širdy.

Laura nė kiek nepailsėjo miegodama. Besijuokiantis vaikas visą naktį lakstė siauru vagono praėjimu. Jo juokas garsus, to Besijuokiančio vaiko. Palydovė jį gaudė, sučiupo ir išmetė per langą, bet po valandėlės Besijuokiantis vaikas vėl sugrįžo ir vėl lakstė siauru vagono praėjimu ir juokėsi, ir Palydovė vėl jį gaudė ir metė per langą, ir taip daugybę kartų.

Ir dar Laura išgyveno savo pačios gimimą, o tai buvo visai nemalonu, nes Laura buvo kiaušinyje. Kiaušinio viduje, ir norėjo ištrūkti laukan, nes Laura turėjo gimti, bet kiaušinio lukštas nebuvo toks trapus ir plonas, kad Laura galėtų lengvai pradaužti. Kiaušinis buvo minkštalukštis, ir Laura turėjo sprautis iš visų jėgų pro minkštą ir tąsą gumą, pro stiprų ir nepasiduodantį apvalkalą, iš visų jėgų, kol ištrūko laukan. Laura beveik užduso tame kiaušinyje, tame minkštalukštyje kiaušinyje, ir, be viso to, dar baugu buvo nežinoti, koks iš tiesų tas kiaušinis yra ir kas Laura bus, kai iš jo išsiris.